

Az egyesület működése az 1911—12. évben.

Nagyságos t.b. elnök Ur!

Tisztelt közgyűlés!

Érthető és menthető emberi gyarlóság, jobban mondva emberi gyengeség, hogy tetteink, munkálkodásunk felett szemlét tartva, hogy azokról beszámolhassunk, önkéntelenül is szépitgetünk és arra törekszünk, hogy tetteinket kedvezőbb színben tüntessük fel, munkánk eredményét túlbecsüljük. Akárhányszor hiányzik bennünk még a tudata is annak, hogy e szépitgetés, e túlbecsülés tulajdonképpen nem más, mint a tényeknek hamis színben való feltüntetése, bár alapjában véve nem annyira ámitás mint inkább önámitás.

Ha a különféle testületek és egyesületek időszakonként nyilvánosságra jutó beszámolóit olvassuk, ritka kivétellel mindenütt e jelenségre bukkanunk és csak olykor-olykor ismerünk rá a rideg tárgyilagosság hangjára, amely nem kérkedik azzal, ami nem érdeme, amely nem hivatkozik oly tettekre, aminőket a valóságban nem vitt véghez, nem mond többet, mint amennyit teljes joggal mondhat, amely nem leplezgeti a hiányokat, nem hallgatja el a mulasztásokat és nem mentegeti a tévedéseket.

Az a rózsás szemüveg, amelyen át az egyesületi élet krónikásai mindent tekintenek és megítélnék, kétségtelenül igen kellemes segédeszköz és mindenkor tápot ad az öntetszelgésnek, de midőn hamis színben tünteti fel a valóságot, ellensége az igazságnak amelynek róvására teng túl önelé-
gültségünk.

Úgy érzem azonban, úgy hiszem, hogy ezen egyesület sikereiben gazdag multjához méltatlan volna az igazság meghamisítása. Aki az egylet munkájáról beszámol, annak hű krónikásnak kell lennie, őszintének és szókimondónak akkor is amidőn kedvezőtlen bírálatra nyílik alkalma. Úgy vélem, hogy itt csak az igazságnak van termékenyítő és életető ereje; a hibák és mulasztások felismerése és bevallása már maga a jobb utra térés és záloga egy jobb jövőnek.

Ez a meggyőződés vezette tollamat ezuttal is a midőn egy újabb a mai nappal letelt egyleti év eseményeiről akarok kötelességszerűleg beszámolni. Amiket elmondok, azokból hiányozni fog az önámítás szépítgetése és kőmoly szándékom óvakodni attól, ami az alaposabb bírálat elemzése után alap-talan kérdésnek bizonyulna.

Jelentésem a legnagyobb optimismus mellett sem hivalkodó, mert az a munkálkodás amelyre a mai napon egy letelt év határmesgyéjén visszatekinthetünk, igen kis méretű volt és csak szerény ezuttal leszállított igényeket elégíthetett ki.

Nem tagadhatom el, hogy annyit sem tettünk, amennyit tőlünk tellett volna.

A nagyobb igényü bírálat jogával nem is akarok élni, mert jól tudjuk, mennyit várhatunk joggal, jól tudjuk, — mi túrés tagadás lenne, hogy nem itt lehet az a hely, amelyből a világ minden tája felé az egész katolicizmust izgalomba hozó dolgok híre rőppen szét, be kell látnunk, hogy e helyen nem lehetett alkalom és mód arra nézve, hogy az egész katolikus világot ámulatba ejtő dolgok történjenek és állapitassanak meg itt legfeljebb csak az önképzés, az ismeretközlés, az eszmecsere, a megvitatás szerény és igénytelen munkája folyhatott, hogy ily módon egymás ismereteit tőlünk telhetőleg gyarapitva, élethivatásunkat hasznosabban tölthessük be.

S én most töredelmesen bevallom, — bizton hiszem, hogy ugyanígy cselekednék az egyesületnek minden tagja, hogy végzett munkánk még a kisebb igényeket sem elégítette ki, s kitűzött céljainkat nem szolgáltuk híven. — S ez annyival nagyobb mulasztás, mert a célok nem elérhetetlenek, s nem haladják meg erőinket. — Annak akárhány a mentsége

és magyarázata, hogy a nagy munkából, amely körülöttünk a mozgalmas világban oly sokakat foglalkoztat, s melynek szolgálatában egész tábor áll, sajnos alig vehetünk részt. — Nekünk legfeljebb csak az érdeklődő szemlélő és figyelő szerepe juthatott, akiket akár csak egy félreeső sziget partjaihoz az örök mozgásban levő tenger vize, csak a nyomtatott betű útján juthatott el az aktuális mozgalmaknak egy-egy hulláma.

A közlekedés mai sokfélesége és könnyű volta a gondolatközlés sokféle módja a hírszolgálat gyorsasága, a sajtótermékeknek megszámlálhatatlan sokasága, e mozgalmaknak hullámait csaknem a keletkezés pillanatában juttatja el mindenfelé, hozzánk is, és mi ha magunk ezek tétlen szemlélői voltunk az értékes munkának, azért szintén részesei lehetünk a munka eredményeinek.

S e szerencsés lehetőség mellett az eltelt évben alig, sőt egyáltalán nem hangzott el előadás, amely a nagy számú kérdés közül felölelt volna csak egyet is, amely mostanában a katolikus világot foglalkoztatja.

A mozgalmaknak egy hulláma sem jutott el félreeső szigetünk partjáig.

Mindezek elmondásával az igazságnak tartoztam, amely tiltja a szépítgetést, a történet mulasztások elhallgatását. Az ügynök akarok vele használni, s a teljes nyíltságtól még az sem rettent vissza, hogy beszámolásom nem egy társamnak viszatetsző lehet.

Az a meggyőződés, az a reményem, hogy szavam nem fog hasztalan elhangzani és fogékony talajra talál, hiszem egy újabb titkári jelentés rácáfol mindarra, amit ma mondtam. Bizton hiszem, s velem együtt mindazok, akik e szép multú egyesület felvirágzását őszintén óhajtják, s akik a közönyösöket meg nem szünnel serényebb munkálkodásra ösztökélni, hogy a felujult munkakedv a hallgatókat is megszólaltatja és az együletben serényebb munkálkodás fog folyni és pezsgőbb lesz az élet.

A virágzó együleti élet fejleszti erőnket és éleszti munkakedvünket, az kelti föl bennünk az összetartás ideális törekvését. S erre nagy szükségünk van, hogy a gyakorlati élet

küzdelmében megtarthassuk önbecsülésünket és nemesebb önérzetünket.

Ezek után rátérek részletes titkári jelentésem megtételére.

Egyesületünk 12-ik évét 1911 szeptember 23-án kezdtük meg, s az akkor tartott alakuló közgyűlés megítisztelő bizalmából a tisztikar és választmány így alakult meg: Elnök: Válya Gyula, Alelnökök: Szilber Ignác és Nagy Rezső; főtitkár: Cseh Andor, titkár: Váczy József, főjegyző; Tóth János, aljegyzők: Bakó Kálmán és Klatrobecz Endre, pénztáros: Wolf Dezső, ellenőrök: Élthes Endre és Sebestyén Béla, főkönyvtáros Veress Imre, alkönyvtáros: Schmotzer György; I. háznagy: Stein János, II. háznagy: Dávid Géza; számvizsgáló bizottsági elnök: Bányai József, tagok: Wenetsek József és Kádár Ferenc. Választmányi tagok: Baintner Géza, Barts Gyula, Both János, Dudutz Jenő, Dávid Endre, P. Jánosi Béla dr. Jénaki Ferenc, Kerekes Zoltán, Mayer György, Papp Tibor, Petres Kálmán, Pietsch István, Puskás Zoltán, Szira Béla, Turoczy Andor, póttagok: Bernád Ágoston és Mészáros Sándor. Az év folyamán lemondott Nagy Rezső alelnök helyét Baintner Gézával, Stein János I. háznagy helyét Dávid Géza II. háznaggal és Bányai József számv. bizott. elnök helyét pedig Wenetsek Józseffel töltöttük be. — Váczy József titkár teendőit lemondása folytán egy ideig Török Adorján volt szíves ellátni, de elfoglaltsága miatt visszavonulván, rk. közgyűlésünk egyhangulag Mánva Ferencet választotta meg, ki teendőit fáradhatatlan ügybuzgalommal, közmegelegedésre mai napig végezte. Értékes közreműködésére számítunk a jövőben is. Az így megalakult, s a változások miatt munkásságára bénítólag ható tisztikar működése erkölcsi értékét, annak illetékesebb faktora a t. közgyűlés előtt nem lehetek hivatva elbírálni, de egy bizonyos, hogy tudásunk és erőnk legjobbjával igyekeztünk szolgálni Szent-Imre zászlaját és alatta hitünk, magyar hazánk szent-ügyét. — Az immár befejezett év az előzőkhez képest kisebb érdeklődéssel indult meg, kevés reményt válthatott is valóra, de nyomot hagyott maga után, fejlődést jelentő eredményei igazolják, hogy fecimus quod potuimus, faciant meliora sequentes. — Egyesületünk

beléletét, messzi időkre kiható változás előtt látta az immár aggódó tisztikar, amikor annak megteremtője, jóságos atyai istápolója, nagyrabecsült és szeretett tb. elnöke Pál István státus referens úr Ő méltósága Kolozsvárról eltávozván, tőlünk megválni kényszerült. A búcsú mindig fájdalmas, a miénk fájdalmasabb volt azért is, mert hitünket kétség fogta el, hogy fogunk-e az atya helyett atyát, ügyünk, s annak küzdőjét annyit áldozó, érte félve aggódó, vezért találni? Szeretet, nagyrabecsülés övezte és övezzé, hálánk és abból fakadó minden jó kívánságunk kísérje élte utjain. — Helyét betölteni hivatott, 1912. február 29. összehívott rk. közgyűlés előtt felolvastatván Ő- Méltósága meleghangu, szeretetteljes búcsu levele, áldásteljes működéséért és örök hálája jeléül egyhangu lelkesedéssel örökös tb. elnökké választotta és a könyvtárunknak ajándékozott könyvekért és az előbbi tisztikarok keretbe foglalt csoportképeiért, valamint Ő Méltóságának azon intézkedéséért, hogy Szent-Imre képeinek egyesületünk részére való megfestéséről gondoskodott, hálás köszönetet szavazott az Egyesület.

A bánatot öröm, az aggodalmat hit és remény váltotta fel, amikor az árván maradt Szent-Imre gárda megtalálta a vezért, a szerető és nagyrabecsüléssel szeretett Maecenást, Erdélyi László dr. egyetemi tanár úr Őnagysága személyében. Közgyűlésünk, mint egyesületünk reprezentásának, egyhangu lelkesedéssel hozott határozata, óhaja a megvalósulás stádiumába akkor lépett, amikor Őnagysága teljes tisztikarunk és választmányunk tisztelgő küldöttsége előtt nagy örömeinkre a tb. elnökséget elfogadta. — Azóta egy félév telt el. — Nincs e félévnek egyetlen egy mozzanata sem, melyhez ne tapadna oda, ne volna vele összenöve Őnagysága átdozatkészsége, hálát és hódolatteljes ragaszkodást érdemlő, parancsoló munkássága. — Kötelességteljesítésének magaslatán álló megértő, lelkesülő, és egymást is becsülő és szerető tisztikart és Szent-Imre leventéket kérek a jó Istentől Őnagyságának jövő munkásságához, mi is ott leszünk és bölcs vezetése alatt a veteránok is megfogják tenni mindazt, amit a hit és haza parancsol.

Megalakulásunk után átiratban üdvözöltük a testvér és rokon egyleteket. Jelesen a budapesti, kassai és eгри Szent Imre kört és továbbá a helyi Egyetemi kört. Bethlen Gábor kört és az Ezrát. Soraink, melyeket a barátság a testvéries együttműködés nevében küldtünk mindenütt szívélyes fogadtatásra találtak és meleg sorokban viszonzva is lettek.

Az alakuló közgyűlésen kívül tartottunk megnyitó-, dísz-, záró és 5 rendkívüli közgyűlést. A beszámoló 8 rendes és 3 rendkívüli választmányi gyűlésen történtek. — Közgyűléseink nem örvendtek a legnagyobb látogatottságnak. — Okát ma már általános okokban kell kerésnünk, melyeken segíteni legyen több türelme és több csalódással megküzdési kész lelke a jövő év vezetőségének.

Egyesületünk — programjához híven — ünnepélyeket és kirándulást rendezett.

1911 október 6-án díszközgyűlés keretében emlékeztünk meg önvédelmi harcunk legdicsőbbjeiről az „Aradi tizenháromról.“ Az ünnepi szónok Szilber Ignác l. alelnök volt.

Az eddigi uzusnak megfelelőleg védőszentünk Imre herceg emlékezetének is kegyelettel adóztunk az egyetem aulájában, 1911. november 15-én tartott ünnepélyünkkel, melyen a megnyitó beszédet örökös tb. elnökünk Pál István Ő-Méltósága, az ünnepi felolvasást Erdélyi László dr. tb. elnök úr önagysága tartotta, a záró beszédet kegyelmes Főpásztorunk, aki szerény ünnepélyünket magas megjelenésével kitüntette és Válya Gyula elnök tartották. Gámán Edith úrlány kedves szavataival és Rohonczy Mariska úrlány művészi zongorajátékával, emelte ünnepélyünk fényét.

Március Indusát is hazaszerető lelkesedéssel ünnepeltük meg. Az ünnepélyt Erdélyi László dr. Őnagysága megnyitó beszéde vezette be. Az ünnepi szónok csekélységem volt. Értékesen működött közre Papp Katinka úrlány énekszámával és Tamás Jenő „Talpra Magyarjával“, Váczy József Kiss József „Tűzek“ c. költeményének művészies elszaválásával. — Illesse dicséret és elismerés dalkörünket is, mely Zsigmond Ferenc karnagy jeles dirigensével együtt méltóké-

pen vette ki részét a nagyszámú és előkelő közönség részvételével megtartott ünnepély sikeréből.

A múlt év november 12 és következő napjain székesfővárosunkban impozánsan lefolyt IX. katolikus nagy gyűlésen egyesületünket Válya Gyula elnök, tisz. Jénáki Ferenc választmányi tag, valamint csekélységem képviselték.

Küldöttségünk a budai Szent-Imre collégiumnak volt szívesen látott vendége. Köszönet e helyen is a szeretetteljes fogadtatás és vendéglátásért úgy az igazgató mint a praefektus uraknak.

Az 1912 év április 21 és 22-én Kassán megtartott III. országos katolikus főiskolai kongresszuson egyesületünket Válya Gyula elnök és Cseh András főtitkár képviselték. Az egyesület segélyezésével résztvettek: Veress Imre, Élthes Endre, Nagy László, Barts Gyula, Váczy József, Bakó Kálmán és Mihály János.

Egyesületünk képviselőjében csekélységem koszoruzta meg halhatatlan lelkű vezérő fejedelmünk Rákóczi Ferenc sirját. A kongresszus második napján elnökünk tartalmas — „a katolikus főiskolai ifjúság kulturális törekvései“ — című értekezésével a kolozsvári gárdának és egyesületünknek megszerezte a babért. Egyesületünk ily impozáns részvétele Erdélyi Eászló dr. tb. elnök úr Önagysága áldozatkészégének és fáradságának érdeme, ki mellett Baintner Géza alelnök is elismerőleg vette ki a részét a lelkes és köszönetet illető munkából. Nem találok elismerő szavakat kegyelmes Püspök Atyánk jószágának ecsetelésére, ki egymaga is 100 koronával járult hozzá a kirándulás költségeihez. A vendéglátó kassai testvér egyesület, élén Fischer Colbrie A. püspök úr Óméltóságával és Kovács Lajos dr. tanár urral fogadják hálás köszönetünk igaz tolmácsolását, szeretetteljes vendéglátásukért. Az impozáns összejövetelről szólva, mindent összefoglalhatni ebben: *Salve beata dies, meliorque revertere semper.*

Felejthetetlen kedves kirándulást rendeztünk májusban a kányafői messzelátóhoz. Kedves és intelligens közönség részvételében töltöttük május egy szép derűs napját. Egy emlékekkel gazdagabbak lettünk. Köszönjük ezt tb. Elnökünk.

Önagságának. Illesse köszönet a megjelenésével tartalmassá és értékessé lett kirándulásunkat megtisztelő közönséget is, adja Isten, hogy máskor is még számosabban üdvözölhessük körünkben.

Az egyesületi élet fellendítésére sakkversenyt is rendeztünk, melynek védőségét: Erdélyi László dr., Fejér Gerő dr., Hirschler József dr., Márki Sándor dr. és Vezér László dr. urak voltak kegyesek elfogadni. A verseny február 13-án és következő napjain tartatott meg. A verseny bizottság elnöke: Baintner Géza, tagjai Stein János és Both János voltak. Résztvettek: Bartha Antal, Dachler Ferenc, Deutschek G., Horváth László, Majthényi Gyula, Mándi Gyula, Petres Kálmán, Vizelyi Gábor, Fehér Gyula, Fuhrmann Endre, Bodó Zoltán, Dávid Endre. Az I. díj győztese: Horváth László (25 kor.), a II. és III. Fehér Gyula és Petres Kálmán (15—15 kor.), a IV. Vizelyi Gábor (10 kor.) és az V. Bartha Antal (7 kor.) A verseny díjakat a védők fedezték.

A patronage ügyet is felkarolta egyesületünk. Dicsérettel emlékszem meg Jánossy Béla dr. és Mészáros Sándor választmányi tag ügybuzgalmáról és lelkes agitációjáról, kiknek nagy érdeme az egyesület nemes törekvéseinek propagálása és körünkbe való behozatala. Ez évi munkásságunk csak 15 környezettanulmányra terjedt, hiszem, hogy jövőben mindenki kifogja venni részét és a talán olykor áldozatot, de annál több lelki megnyugvást és jóleső tudatot kölcsönző nemes munkából, melyre a szép és követendő példát tb. elnökünk személyesen is megadta, — Vivant sequentes!

Nagy mulasztást követnék el, ha meg nem emlékeznék az erdélyi róm. kath. Státus méltóságos igazgatótanácsáról, mely ez évben is támogatásával lehetővé tette nyugodt, eredményes prosperálásunkat. Legyen hálánk első szava a kegyelmes Főpásztoré, Majláth Gusztáv Károly Önagyméltóságáé, ki jóságával annyiszor elhalmozott és meleg érdeklődése és főpásztori áldásával kísérte minden lépésünket. Köszönet és hála mindazoknak, kik anyagi és erkölcsi támogatásukkal segítségünkre voltak Szent Imre zászlójának fennen lobogtatásában, diadalra juttatásában.

Alapító tagjaink sorába belépett Erdélyi László dr. tb. elnök úr Ő-nagysága, tb. taggá meg Fejér Gerő dr. státus referens úr Ő-nagyságát választottuk meg, ki rövid ittléte óta annyi jóakarattal és szeretettel volt és van egyesületünk iránt. Pártfogóink száma eggyel kevesebb lett, Nemes Endre főgimn. igazgató halálával. Legyen emléke áldott.

A titkári hivatal elintézett az év folyamán 279 ügydarabot. Alapító tagjaink száma jelenleg 10. a tb. tagoké 17. a pártoló tagoké 44. Rendes tag 137, rendkívüli 2 volt.

S ezzel tisztelt közgyűlés jelentésemnek végére értem. Teljes őszinteséggel tártam fel a helyzetet, mit sem szépítgetve, munkákat túl nem becsülve.

Ha elégedetlenségre ok van a mulasztásban valamennyi-
 ünknek része van, a felelősséget együtt kell érte elviselnünk. Egy egyesület élete, tevékenysége, tagjainak munkakedvétől és érdeklődésétől, minden egyes tagjának munkakedvétől és érdeklődésétől függ. Az egyesület sorsa a mi kezünkben van, bennünket érhet a vád, ha hanyatlásnak indul, rajtunk áll, hogy virágzóvá tehessük, A sikerekben gazdag múlt emlékei erre köteleznek és nem lehet megtagadnunk a traditiokat, amelyek becses örökség képen szálltak ránk, A letűnt nemzedék szelleme még itt lebeg felettünk és éreznünk kell a felelősséget, mely ránk háramlik. Az átvett örökséget sértetlenül kell majd egy későbbi nemzedéknek átadnunk.

Rajta tisztelt tagtársak, lássunk munkához, nincs köz-
 tünk senki, aki kivonhatná magát a kötelesség alól, hogy az egyesületet virágzóvá tegyük.

Erős hitem, hogy ez sikerülni fog.

Kolozsvár, 1912. június 3-án.

Cseh Andor
 főtitkár.